

століттями патріархату. Якщо ми подивимося у словник, то побачимо, що маскулітивів у половину більше, ніж фемінітивів. Звичайно, стає зрозуміло, що суспільство протягом кількох століть жінок зневажало. І це залишилося, тому що не так багато часу минуло відтоді, як жінки вибороли такі ж права, як у чоловіків. І така реакція – лише незаперечне підтвердження того, що ми живемо у патріархатному світі. І є третя категорія людей, яким просто важливо заперечити і посперечатися [4].

Отже, з мовної точки зору використання фемінітивів нарівні з маскулітивами є цілком нормальним та доцільним. Їх вживання збільшується щодня. Фемінітивів стає більше у нашому повсякденному житті, також вони набувають поширення в медіа-просторі, наближаючись до культурних традицій української мови, посилюючи первісно притаманну їй ідею паристості.

Список використаних джерел

1. Звідки взялися фемінітиви та чому їх варто використовувати. *Happymonday*: веб-сайт. URL: <https://happymonday.ua/ru/shho-take-feminityvu>.
2. ФЕМІНІТИВИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. *Pereklad*: веб-сайт. URL: <https://pereklad.zp.ua/feminitivi-v-ukra%D1%97nskij-movi/>.
3. Членкиня і філологиня: в українській мові запровадили фемінітиви. *DW Made for minds*: веб-сайт. URL: <https://www.dw.com/uk>.
4. Маркетологиня, водійка та підприємця: що таке фемінітиви та чому ми їх вживаємо. *The Village*: веб-сайт. URL: <https://www.the-village.com.ua/>.

Степанець Ю. О., здобувачка вищої освіти 2 курсу, група КЮ-191

Науковий керівник – Гаценко І. О., к.філол.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РОЛЬ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯН У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що мова є суспільним явищем. Вона проникла в усі суспільні сфери, а також є основним знаряддям соціалізації людини в суспільстві. Адже нам щодня доводиться спілкуватися та пристосовуватись до оточуючих людей, зміцнювати зв'язки та взаємодіяти з різними суспільними групами і в цьому проявляється наша людська суспільна сутність. А мова якраз і є засобом спілкування, інтелектуального освоєння та збереження досвіду людства, а також умовою його подальшого розвитку. Особлива роль у забезпеченні функціонування української мови належить державі та громадянам.

Українську мову, що є основним засобом спілкування та одним з найголовніших чинників самоствердження нації, законодавчо закріплено в ст. 10 Конституції України як єдину державну. Згодом її статус засвідчено в Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ухваленому Верховною Радою України 25 квітня 2019 року [7].

Важливою справою національного відродження України є піднесення мовної/мовленнєвої культури суспільства, озброєння знаннями стилістичних багатств рідної мови насамперед молоді, яка здобуває вищу освіту й використовуватиме слово як знаряддя праці, носій інформації, професійну вербальну зброю та засіб духовного впливу й

у такий спосіб сприятиме піднесенню культури, духовності народу. Держава забезпечує, а Конституція гарантує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя; сприяє розвитку української нації, її традицій і культурі [1, с. 45].

Стан суспільства має безпосередній вплив на розвиток і функціонування мови. У мові відображаються всі існуючі в суспільстві соціальні диференціації (класові, професійні та статеві). На розвиток мови впливає багато чинників, це і рівень освіченості населення, і демографічні процеси в країні. Політичні зміни в суспільстві також мають вплив на розвиток мови. До того ж суспільство і держава, проводячи цілеспрямовані урядові заходи можуть свідомо здійснювати вплив на мову. Такий вплив називається мовною політикою держави і спрямований на забезпечення оптимального функціонування української мови в усіх сферах життя українського суспільства, їх подальшого розвитку та взаємодії. Значний вплив на стан мови населення мають засоби масової інформації, а саме преса і телебачення [2, с. 42].

У ст. 10 Конституції України зазначено, що державна мова повинна застосовуватися в усіх сферах суспільного життя та на всій території країни. Це означає, що акти найвищих органів державної влади та управління України приймаються українською мовою. В Україні мовою діловодства, взаємовідносин державних, громадських органів, підприємств, установ і організацій, а також мовою сесій, конференцій, з'їздів, засідань, зборів, зібрань державних органів, підприємств і організацій є українська мова. Державною мовою проводиться також, згідно з законом, виховання дітей у дитячих дошкільних установах, навчальна і виховна робота в загальноосвітніх школах. Абітурієнти, які вступають до вищих і середніх спеціальних навчальних закладів України, складають екзамен з української мови. Мовою офіційних засобів масової інформації є українська мова [3].

Окремі статті Конституції містять вимоги про обов'язкове володіння державною мовою певних посадових осіб. У законодавстві України передбачена також вимога володіння українською мовою в обсязі, достатньому для спілкування особами, які вступають до громадянства України. З одного боку, Конституція захищає українську мову, але, з іншого, – підтримує розвиток мов національних меншин. Стосовно цих груп громадян, згадана стаття 10 гарантує вільний розвиток, використання і захист мов національних меншин, що живуть в Україні. Громадянам надається право користуватися своєю національною або будь-якою іншою мовою. Держава активно сприяє вивченню мов міжнародного спілкування [4, с. 85].

Найголовнішими проблемами, забезпечення функціонування української мови, є такі:

- відсутність у частини українського суспільства самоідентифікації з Україною;
- відсутність цілісного українського мовно-культурного простору, що пов'язано, зокрема, з неналежним інституційним, фінансовим та кадровим забезпеченням реалізації державної мовної політики;
- домінування іноземного (передусім російськомовного) культурного продукту в Україні;
- збереження у свідомості значної частки населення України негативних стереотипів щодо статусу і місця української мови в суспільному і культурному житті;
- штучна за політизованість української мови в Україні, внаслідок чого мова використовується як інструмент політичної боротьби та є предметом маніпуляцій;
- втрата мовної ідентичності населення під час переїзду у великі міста і асиміляція їх у російськомовному середовищі;
- низький рівень володіння державною мовою серед представників національних меншин, що не дозволяє їм належно реалізовувати свої права та інтегруватися в українське суспільство;

– недостатній рівень задоволення національно-культурних та мовних потреб українців, які проживають за кордоном[5,с. 114-115].

Сьогодні, наша держава знаходиться на етапі розв'язання глобальної проблеми пов'язаної з мовою. Допомогти в цьому може тільки народ, який своїми діями зробить українську мову такою, яка буде конкурувати з іншими.

Також, в наш час особливо важливого значення набуває збереження національних традицій. Саме завдяки традиціям функціонує й розвивається національна мова, без якої неможливе існування нації, оскільки зречення своїх національних традицій, рідної мови рівнозначне зреченню своєї національності[6,с. 134].

Таким чином, для забезпечення функціонування української мови необхідно, щоб всі українські громадяни незалежно від національності знали і поважали державну мову, вміли спілкуватися нею та володіли культурою мовлення. Державна мова повинна виконувати всі суспільні та культурні функції, бути мовою науки.

Список використаних джерел

1. Бащук О.Р. Українська мова в українському суспільстві: тенденції розвитку та проблематика. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. Конф.Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2019. С.43-46.*

2. Гриневич А.Ю. Українська мова в українському суспільстві. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28 листоп. 2019 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2019. С. 40-43.*

3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

4. Критович В.В. Забезпечення мовних прав у конституційній сфері України. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28 листоп. 2019 р.). Київ: Нац. акад. внутр. Справ. 2019. С.84-86.*

5. Місіюк П.В. Шляхи популяризації української мови. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 28 листоп. 2019 р.). Київ: Нац. акад. внутр. Справ. 2019. С.114-116.*

6. Пилип'юк В.В. Актуальні зміни розвитку української мови в сучасних законопроектах. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2019. С.132-134.*

7. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>